

**Între *mehr Licht* și întuneric: semnificații
filosofice ale unor cercetări actuale speciale
despre lumină**

Ana Bazac

Lights of the World International Congress

October 30, 2015

Studiile de poluare cu lumină

- **prea multă** lumină, și mai ales noaptea, are **consecințe negative** asupra omului și asupra mediului (habitatelor și biotopurilor)
- Între aceste studii: cele despre **alterarea ritmului circadian** prin anularea întinericului **necesar** noaptea cu lumina artificială (și, de multe ori, în exces)

- **E nevoie de mai puțină lumină / dozarea luminii**
(ce înseamnă asta???)
De ce au ajuns oamenii să folosească lumina artificială în exces?

→ modul de concepere a luminii și
întinericului, dar și a “prea mult” și “prea
puțin”, trebuie schimbat

- ?? (cauzele – legate de raportarea omului la om / a lucrurilor la om)

: raritatea + nivelul redus de cunoaștere

(lipsa → mult (chiar exces); cantitatea, ca semn al puterii → valorizat pozitiv, niciodată ?)

Capitalism – accentuează obiectivul mereu mai multului

Metafora *mehr Licht*: - ca dorință de cunoaștere („mai multă lumină” nu înseamnă niciodată prea mult)

- sens propriu (emblemă pentru modernitatea goanei după prea mult: ca și cum goana ar fi inevitabilă; ca și cum nu ar exista echilibru/măsură)

Nu ideea de **echilibru** a fost dominantă, ci **mai multul**

- dar ideea – parte a înțelepciunii populare universale

Exemplul Templului lui Apollo din Delphi

- **μηδέν άγαν** / **nimic în exces, nimic prea mult din orice** ar fi (γνῶθι σεαυτόν / cunoaște-te pe tine însuți; εγγύα πάρα δ'άτη / „chezășia se însoțește cu nenorocirea”)
- ♣ formulă **metodologică** și pentru relațiile oamenilor cu obiectele, și pentru creație
- ♥ ≠ *aurea mediocritas*, ci **măsură, proporție**

Dar cum pot oamenii să realizeze măsura? Învățând să **distingă
între **ceea ce este mai important** și ceea ce este **mai puțin**
important**

Dacă oamenii vor doar să-și împlinească dorințele de bine **aici și acum**, ei se gândesc mai puțin, sau deloc, la **urmările** acțiunilor lor din diferitele momente ale existenței și dorințelor lor (→ urmări negative)

Dar asta înseamnă că ei trebuie să-și **ierarhizeze** dorințele și să urmărească scopuri care, realizate, **nu se răsfâng negativ** asupra lor (și asupra celorlalți oameni)

principiul metodologic al diferențierii și ierarhizării **importantului
și mai puțin importantului / neimportantului**

- (Vechiul Testam.) oamenii lăsau candela **aprinsă tot timpul** noaptea în cortul templu
- dar **numai noaptea**

Precauții metodologice

- ◆ Metaforele vechi nu fac decât să ne ajute să înțelegem, dar **propriul** descris de ele nu reprezintă neapărat modelul dezirabil
- ◆ *Măsura* etc. sunt mereu **din punctul de vedere al oamenilor**; Natura nu se poartă după principiul „**nimic prea mult**”, ea nu îl refuză pe **prea mult**, după cum nu îl refuză nici pe **prea puțin: ea se adaptează chiar distrugându-se**. **Oamenii sunt cei care trebuie să judece și să aleagă măsura: deoarece altfel, consecințele sunt grave**
- ◆ **lumina și întunericul**, cuplu dialectic de metafore
- ◆ Studiile despre poluarea cu lumină constituie un avertisment **împotriva modului fragmentar** de considerare a lumii, care *izolează* aspectele/domeniile și ignoră ansamblul, **ca și cum** acesta ar avea capacitatea de a absorbi și dizolva fenomenele negative dintr-un aspect sau altul, ce ar putea astfel continua la nesfârșit. Așadar, în plan **epistemologic**, studiile despre poluarea cu lumină evidențiază și perspectiva **holistă sine qua non** în cunoașterea științifică și acțiunea de astăzi: **măsura însăși nu mai are sens doar la nivelul fragmentar, izolat de context**